Ч. 85. Львів, Четвер дня 17. (30.) цьвітня 1903. Річник VII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Подорож короля Едварда.

В своїй подорожи анґлійский король, по відвідинах Лїзбони, завитав до Риму. Се звертає увагу дипльомациї, бо як відомо, в добі, коли у всїх країнах і на всїх полях промислу та торговлї повстають суперники Анґлії, она вже не довіряє гордо своїм власним силам, а оглядає ся за союзниками. Так само і в Італії бажає розширити своє значіне на Середземнім мори та заздрим оком дивить ся на полагодженє непевних кольоніяльних відносин в Африці. Тому здає ся, що подорож анґлійского короля усталить деякі норми в тім зглядї, а також не мине без впливу і на македоньске питанє, супроти якого обі сї держави не можуть заняти рівнодушного становища.

З Риму король Едвард удає ся до Парижа, а буде се рішучим кроком, зміряючим до зближеня французских і анґлійских інтересів. Тут вже отвирає ся широке поле до домислів та комбінаций. З одної сторони Нїмеччина змагає ся затерти слїди давнїйшої ворожнечі з Францією, з другої Росия, як опозиция Франциї, числить на єї попертє на всякий случай. Як уґрунтує ся се відношенє по візитї Едварда VII в столицї, трудно предвидїти, а тим менше твердити що небудь катеґорично, але се певне, що ся подорож не остане без виразних полїтичних слїдів.

Наслїдки того проявлять ся передовсїм на далекім Сходї, де збігають ся інтереси всїх тих держав. Анґлія, яка здобула дуже корисне становиско в Японії, мусить там ривалїзувати не лише з давним противником Росиєю, але і з примиреною з нею Францією, а навіть з чимраз більше експортуючою Нїмеччиною. Але передовсїм загрожене становиско европейского промислу і торговлї страшною конкуренциєю недалеких Союзних Держав північної Америки. Тому Анґлія рада би осягнути і удержати рівновагу на далеких східних водах, навіть з деякими уступками для поменших, та в однаких відносинах перебуваючих европейских конкурентів, щоби не стратити свої здобутки і надії на далекім Сходї на річ Америки. Мужі стану промислових европейских держав споглядають з журою на той недалекий час, в якім може зайти евентуальність, що промислово змагаюча ся Росия і північна Америка захотїли би весь вплив на східних морях поділити між себе, що їм остаточно улекшує вельми їх ґеоґрафічне положенє.

Допись.

З Потутор.

(*Москвофільскі лайдацтва*).

Дня 23. цьвітня с. р. відбуло ся в Потуторах отворенє читальнї ім. Качковского. Центральний виділ того товариства прислав на отворенє д-ра І. С. Сьвєнціцкаво, яко свого відпоручника. По богослуженю в церкві зібрали ся селяни свої і з околичних сїл та кількох сьвящеників з потуторским на чолї у одного господаря на подвірю, де перший почав говорити ґаспадін Сьвєнціцкой. Дав загальний погляд на історию нашого краю, а потім говорив, яким способом може нарід розвивати ся самостійно.

Скінчивши дуже проблємативний погляд на дїї Руси галицкої, сказав: »Школи теперішні ваших дїтей того не научають; они їх научають тілько хвалити панів, Поляків, польских королїв, але чим ми були давно, того школа не научить. А зараз о тім переконаєтесь«.

Стояв перед ним ученик потуторский з IV. кляси Іван Біліньский. Є се ученик середних здібностий, котрий дуже добре читає, але слабої памяти. Тож ґаспадін Сьвєнціцкой сказав до него:

— А до котрої ти кляси ходиш?

— До четвертої — відповів ученик.

— Скажи мені — питає ґаспадін Сьвєнціцкой — о чім я ту нині говорив? (а говорив вже около цїлої години). Хлопець мовчить почервонївши.

— А но, видите, що не знає.

— То скажи, чим ми були?

Знов хлопець мовчить.

— Ото видите, що нїчого не знає — каже п. Сьвєнціцкой — бо єго того в школї не учать, бо того в книжках шкільних нема. Але запитайте сего хлопця за королїв польских, як він вам зачне тут сьпівати!

Так вмовивши в людий ненависть до школи, каже до ученика:

— Правда, що ви того не учите ся?

Хлопець стуманїв, тай каже: »нї«.

Ой ґаспадіне Сьвєнціцкой! чи берете ви се на своє сумлїнє, молоду амбіцию хлопця виставляти на прилюдне позорище в такий непедаґоґічний, прямо дикий спосіб, та знеохочувати до школи єго і всїх иншых школярів та їх родичів, що зійшли ся на отворенє читальнї? »Шкода до такої школи посилати« – погадали собі на ваші слова всї люди, та деякі пізнїйше і голосно голосили се по селї. Але мудрійші з них запитали, хто-ж буде належати до читальнї, на що тої читальнї, чого буде там ходити і як читати, єли до школи не будуть ходити і учити ся?

— Таж то неправда, — говорили люди — що сей пан казав о школах. Таже дїти розповідають нам, прийшовши зі школи, що учили ся там. Розповідають нам і о Руси, і о князях руских, і королях руских, і то більше, як сей пан сказав. І переконуємось о тім, бо кажемо собі показати дотичний уступ в книжцї.

Ви ґаспадіне Сьвєнціцкой не знаєте зовсїм наших шкіл народних, як я пізнав з вашої промови, тілько з москвофільских часописий, в котрих тілько лож вичитуєте о бєлом царю та о матушкє Рассєє. Переконайте ся практично. Отворіть книжки, звані »Школа народна«, а найдете там уже в другій части, котру дитина семилїтна учить ся, а ще добре говорити не умієе, в уступі 17. »Хвалу Русинів і любов рідної мови«. А щож скажете в тій самій части на уступ 55. »Київ«, 91. »Св. Ольга, перша християньска княгиня руска«. А ви кажете, що в школах того не учать, що ви говорили. Таку дитину, а вже мусимо учити. А отворіть но Ви трету часть »Школи народної«. Найдїть уступ 41. »Перші рускі князї«, 43. »Сьвята Ольга«, 44. »Св. Кирило і Методий«, 45. »Як Русини стали християнами«, 47. »Галич«, 53. »Ярослав Мудрий«, 61. »Похід Ігоря на Половців«, 62. »Плач Ярославни«, 65. »Розцьвіт Київа«, 69. »Львів«, 85. »Перемискі князї«, 89. »Роман Мстиславич«, 90. »Молодий вік Данила«, 91. »Напади Татарів«, 92. »Король руский Данило«, 93. »Скит Манявский«, 95. »Вірний союзник«, 100. »Руский князь Лев і король руский Юрий«, а вкінци »Конець Руси галицкої за Болеслава Тройденовича«.

Щож ви ґаспадін Сьвєнціцкой на те скажете тепер? Чи ще дальше будете баламутити нарід?

А длячого-ж бояри рускі, до котрих і ви ґаспадін Сьвєнціцкой подібні, не получили ся в згоді і не покликали якої родини князївскої рускої до панованя, іно кождий з них сам хотїв бути князем? А коли їм то не удало ся, сказали собі, як і ви: »нема менї, не буде і тобі; най чужий над нами панує«. Хтож тому всему винен? Не самі Русини, такі як ви?

Загляньте до »Школи народної« часть IV, а найдете там уступ 12. »Упадок самостійности Великого Новгорода«. А ще дальше о Хмельницкім і о дїях галицкої Руси до найновійших часів. Загляньте ще дальше до части III. і IV. »Школи народної«, а найдете там множество уступів о Руси від Вислока по Дон і Волгу, від моря Балтийского по море Чорне і далекий Кавказ. Найдете там також і о народах, замешкуючих широку Русь; найдете о Гуцулах, Бойках, Лемках, о Руси закарпатско-угорскій, о Лїсовиках, Бужанах, Ополянах, Подолянах, Козаках, Українцях, Чорноморцях, Кубанцях, Підлїсянах, Полїсянах, Білорусинах, а навіть о Москалях. Загляньте дальше, а найдете о руских горах і ріках, о долинах і височинах, о мочарах і болотах, на котрих нарід руский тяжко бідував, нїм припровадив все до порядку; на котрих терпів много столїтий від надходячих зі сходу дикунів, боронив своєю кровю тих болот і мочар, тих долин і височин, тих гір і рік, бо чудний той руский край та варто єго боронити і житє за него положити. А все то на славу і хвалу Руси умістили в книжках шкіл народних і вщіплює ся в дїтях любов до родинного краю і рідної мови. Загляньте но ґаспадін Сьвєнціцкой до книжок наших, переконайте ся, чи то правда. А ви нарід туманите та кажете, що того в книжках шкільних нема і того дїти у нас не учать ся. Є там згадка і за Бережани (а не як ви говорили Береженi) і за Козову. Загляньте ґаспадін Сьвєнціцкой, а побачите, що колиб та дитина тілько все то памятала, то выросла би на мужного чоловіка, котрий би став з успіхом до дискусиї з вами.

Тов. Качковского через таких делеґатів як ви, замість ширити просьвіту, ширить темноту; ви відтручуєте нарід від школи. А при кінци вашої бесїди сказалисьте, що »минула ся Польща, польске пановане, та загорнули нас Нїмцї«. Нарід зжахнув ся! Почали люди шептати, а декотрі і мене питали ся, від коли Нїмцї наш край забрали? Ми гадали, казали люди, що ми належимо ще до Австриї, що австрийский цїсар у нас панує милостиво для всїх народів, а ту чуємо, що уже до Нїмцїв нас забрали під прускоґо короля! А де ви то ґаспадін Сьвєнціцкой вичитали?

Їздите по селах, баламутите людий і ненависть вщіплюєте в народї против всякого уряджења. Називаєте других гайдамаками, а я слукаючи вашого нападу на школи, витріщив очи на вас, побачивши такого цькуна, гірш всякого

гайдамаки, що своїми брехнями гіпнотизує людий та веде їх нишком у царство темноти і нагайки.

Ви берете ся задавати дітям питаня. Чи бачили ви коли дидактику, хоч маєте покінчену фільософію? Чи прочитали ви коли хоть одну книжку, як з дитиною поводити ся? Ой ні! Як би прочитали хоть трошка, то в той спосіб не питалибисьте! Було спитати дитину в той спосіб о королях польских, то була би так само відповідала, як о Руси, а не була сьпівала, як ви твердили, перед народом. В дидактиці ви такі темні, як табака в розі! Вам здавало ся, що говорите до людий цілком темних, о нічім неосьвідомлених. Було по закінченю отворення читальні зістати з людьми і випити з ними хоть склянку пива за здоровле читальні, а не забратись на попівщину межи панів. Щоби наш хлоп не був в ваших очах смердом, то може би ви і зробили так. Були би ви почули з уст тих »хлопів-смердів« всю правду і о своїй ложи. Ви не подумали о тім, длячого той »хлоп-смерд« забажав читальні. Бо він власне вже просьвіщений і хоче просьвіщатись дальше спільними силами. Такому приїзджому »делеґатови« зі Львова видає ся, що люди на селі зовсім темні, що пр. в Потуторах сьвященик і учитель потуторский не просьвіщають народа їм порученого. Шкода, що сидять в Потуторах 15 і 9 літ. Ой ні ґаспадін Сьвєнціцкой! Ми над ним працюємо з нараженем свого житя. Знайте, що сьвященик їздив аж лічити ся з упадку сил, а учитель правда ні, бо не має за що, але також підорвав своє здоровле у праці над просьвіщенем сучасного і будучого поколіня. Ми той нарід провадимо приміром, ми єму говоримо правду, як Ісус Христос приказав, а не як ви, лож адскую. Се нарід просьвіщений, сьвідомий своєї народної чести і повний любови до Руси, а ви до него говорите, як до цілком темної голоти, а зараз по своїй невмісній бесіді утїкаєте від него, як заповітреного.

Длячого, ще раз запитаю ся вас ґасподін Свєнціцкий, ви не остали з людьми по отворенюю читальні (а було з кам зістати, бо були люди і з Жонивки і Кривого, Литятина, Саранчуків, Котова, Рибник, Курян), щоби з уст того народа почути, що єго болить, що єму доскуляє, що єму долягає, чого він бажає? Ви о тім довідуєте ся тілько при зеленім столику з часописий і книжок. То вам скажу, що дуже скупі а до того по найбільшій части недостаточні відомости посїдаєте. Ввійдїть в народ, а там почуєте живе слово, почуєте всю правду, почуєте не одно і против себе!

Знаю я, длячого ви так кинули ся на теперішні школи. Ви хотїли би, щоби в наших шкільних книжках хвалено і величано Гольштайн-Ґотторпів (Романових), а ще більше їх правительство; туди то ви простягаєте свої руки, геть там далеко поза Волгу, на Сибір, аж по Тихий океан і там на той глухий Сибір хотїли би запровадити наших Русинів і туди обертали ся лицем, говорячи до людий в Потуторах. Коли там так добре, можете іти, нїхто вам не боронить. Можете навіть цїлий свій львівский штаб туди потягнути.

Але наші Русини не такі. Чи ви зауважали, чим они обернені були до країв Самоїдів, Зирянів, Пермяків, Вотіяків, Башкірів, Воґулів, Остияків і т. д. до далекого Сибіру? Они обертають ся на захід і звідтам хотять защіпити в собі просьвіту і научити ся їх промислу.

Дивує мене, що центральний Виділ общества Качковского таких малькотентів висилає яко своїх відпоручників, а з вами ґаспадіне Сьвєнціцкой полємика скінчена. З такими людьми, що на льоґіку споглядають тільки кривим оком і то з далека, більше не говорю.

Омелян Ставничий
учитель народний.

(А нас дивує не менше, що взагалї в Потуторах прийшло до заснованя читальні ім. Качковского. Від голови риба смердить: яке »ґопчество«, такий і »савєт«, а який »савєт«, такий і делеґат. Не прийшло би до того, колиб в Потуторах засновано читальню »Просьвіти«, а хто довів Потуторян до москвофільского »ґопчества«, той вирядив велику кривду їм самим і цїлій народній справі. — *Ред.*)

З державної ради.

Між внесеними та інтерпеляциями увійшло нагле внесенє пос. Странецкого і тов. в справі афери Ректуса (псевдонїм кс. Гофера) з архиепископом Коном в Оломунци. Внескодавці вказують ва оголошені в часописях факти і запитують, яким чином архиепископ міг прийти в посїданє манускрипту наданої кс. Гофером депеші та жадають покараня винних. Відтак мінїстри скарбу, просьвіти і торговлї відповідали на інтерпеляциї. Перед переходом до дневного порядку пос. Елєнбоґен поставив внесенє, аби наради цловоїї комісиї признати явними; ухвалено. Відтак пос. Брайтер внїс нагле внесенє, жадаюче 600.000 К запомоги для погорільців в Микулинцях, Ланчинї, Городку і Угнові.

Торговельні трактати з Сербією.

Палата перейшла до наглих внесень в справі виповідженя торговельного договору з Сербією. По пос. Елєнбоґені, який промовляв contra, заняв слово президент мінїстрів др. Кербер признає наслїдки, які виплинули би для нашого рільництва із виповідженя торговельного договору з Сербією, але не запізнає також сего, що Сербія є ринком збуту для австрийского промислу. Пос. Кітель заявляє, що кождий день треваня договору причиняє великі шкоди австрийскому рільництву і виступає за наглостию внесеня. Пос. Лєхер заявляє ся проти внесеня, бо шкоди для рільництва не такі великі. На сім закінчено дискусию і вибрано ґенеральними бесїдниками Хіяріого contra і Совкупа pro, і перервано наради.

Справа дневного парядку.

Президент палати вносить, щоби слїдуюче засїданє палати відбуло ся ві вторник дня 5. мая із слїдуючим дневним порядком: 1) вибір квотової депутациї, 2) справозданє буджетової комісиї про правительственне предложенє що до знесеня службових кавций, 3) справозданє социяльно-полїтичної комісиї в справі неділїшного відпочинку, 4) справозданє зелїзничої комісиї про ріжні предложеня дотично льокальних зелїзниць, 5) справозданє реґуляминової комісиї про зміну реґуляминy.

Пос. Ґрабмаєр противить ся сему, щоби справозданє реґуляминової комісиї про зміну реґуляминy було поміщене доперва на 5. точцї дневного порядку. Социяльсти і Всенїмці підносять великий гамір, серед якого бесїдник промовляє дальше. Вкінци пос. Ґрабмаєр вносить, щоби слїдуюче засїданє відбулось в пятницю 1. мая Пос. Штайн противить сему послїдньому внесенюю, уважаючи єго провокацию, хиба що се засїданє буде виключно присьвячене нарадам над знесенєм § 14. Пос. Пернерсторфер годить ся з другою частию внесеня Штайна, але протестує против профанациї 1. мая. Дальше вносить, щоби справу зміни реґуляминy зовсїм усунено з дневного порядку. Президент ґр. Фетер перериває бесїдникови, щоби

К. Буссе.

У небо.

Дїточі сни.

(Дальше).

За тим почали убиратись, помагаючи собі опобільно. Він пригладжував єї суконку, а вона стала на стільчик й підгортала пальчиками його волося до гори. По сім взяла одну половину хлїба, бо друга мусїла прецї для батька лишитись, і принесла свою маленьку ляльку. Хлопець писав тимчасом лист до свойого батька. Се тревало довго; мусїв прецї кожду букву виразно написати. Вкінци довершив свойого дїла. На папері стояло: »Любий Татку, ми ідем до бабунї у небо, любий татку, а ти зараз прийди також за нами«.

Вони стали пращатись з своїми ліжочками, зі старими образами, з зеркалом, в якім були встромлені павині пера. А робаками сточену комоду аж поцїлувала маленька дївчинка. А коли відсунула горішну шуфляду, де давнїйше лежали тїсточка, найшла у сьпіваннику великі окуляри. Вона взяла їх з собою для бабунї. Хлопець вже рушав в дорогу. Скоро поскочила й вона до його, подала йому руку і так почали вони йти.

Вже нераз вставали вони рано, але не виходили нїколи о самім досьвітку. В лїсї розлягались пахощі, що так і віяли усюда; понад верхами дерев блищав вже ясний, сходячий сьвіт, а з далека з укритої зелені відзивались проти його своїми голосами лїсові сьпіваки. В цїлім лїсї було ще темно, так, що дїти не важились говорити. Вони не боялись, лише витали дерева, як старих знакомих, зривали цьвіти й ховали до кишені на памятку.

Часто ставали вони й розмовляли: »Чи пташки ідуть також до неба?« — питав малий так тихо, начеб він був у церкві.

Дївчатко скрито усьміхнулось, але нїчого не відповіло.

Тепер надибали вони много павутиня, що загороджувало дорогу й за кождим подувом колихалось, мигтячи синявим блеском.

— Се вони так для неї прядуть суконку — сказала дївчинка й обмотала ними свою ляльку, так, що на синій суконцї потворилось якесь тонке, срібляве, наче сїтка, накривало — ах, як ти гарно прибрана підеш до неба! Бабуня так дивуватись будуть. — Потім ступали вони дальше мовчки й прислухувались лїсному гомонови. Темно-зелені осїнні листки відривались від галузий й дріжучи спадали у нїа, на зсохлу траву. Від часу до часу затріщала суха галузь. Нараз пролетїв дорогу готур і вискочив на близький пень. Відтїля споглядав він уважно в долину.

Хлопець йшов слїдом за ним очима.

— Гляди лиш, які він тепер темні пера дістав. Певно — — ту перебив нагло сам собі — подиви лиш там в гору — видиш? Се певно гнїздо вивірки. Почекай лиш, я зараз погляну.

І заки вона оглянулась, він вже вдирався на дерево, у своїй новій одежі.

— Дай спокій, не лїзь — відізвалась вона до його з долу.

— Е, що там! — скрикнув, не зважаючи на єї слова. Я раз, два буду на горі, коби лиш вхопив ся за яку галузку!

— Злїзь! — відозвалась вона поважно до його. — Се не чемно — а ми, коли хочемо прийти до неба, мусимо бути цїлком чемні і послушні — ти прецї се знаєш!

Він задержав ся на хвилю, споглянув задумчиво в дїл на русяву головку своєї сестри, повис якийсь час непорушно, й спустив ся вздовж пня на землю, валяючи свою одежу брунатною краскою кори.

В чверть години станули вони на тім місци, де весною гуляли та збирали пахучі фялки. Дальше самі вони нїколи не ходили — так і на тім місци станули вони на випочинок. Маленьке дївчатко нагадало собі тії синяві дзвіночки, які вона сплїтала у віночок, та припинала собі до волося — а яка тодї горда вона була з себе. Братчикови обпинала капелюшок довкола горіховим листєм — потім, побравшись за руки, гуляли. Недалеко від того місця був схований у у кущах ожин, великий камінь, а на нему вигрівались до сонця ящірки, і споглядали на них своїми лискучими очима. Нині самітний лежав той камінь — й вони навіть з ящірками не могли попращатись.

Пішли дальше все побоюючись, чи йдуть властивою дорогою. Деякі птахи, що єще не відлетїли у вирей, сьпівали у корчах, начеб одні других перекричати хотїли — між ними гули сойки, та їх голос немило вражав дїтий — хоча вони і гарні пера мали. Раз навіть перелетїв пестроперий щигол.

Сонце зступало все низше, а дїти йшли все дальше росистою травою та по зсохлих бодяках. Вкінци, коло полудня, прийшли вони на край лїса.

Ту пристанули вони й глянули на стер: чисте поле, що перед їх очима так і розлягалось. Вітер, якого й не чутно було у лїсї, гуляв тут по рівнинї, мов випущений хлопець зі школи; у сонци блищали далекі бані церков й голос дзвонів зненїв у чистім воздусї.

Їх огорнув ляк й вони кріпше притулились до себе.

ограничив ся до умотивованя свого внесеня, а не запускав ся в полѣміку з Ґрабмаєром. Се викликує бучу між соціялїстами, а пос. Пернерсторфер в великім обуреню протестує против перебичованю зміни реґуляміну в часї, коли важні економічні предложеня чекають на полагодженє. Пос. Кафтан вносить, щоби на 5. точку дневного порядку поставлено справозданє зелїзничої комісиї про удержавленє північної зелїзниці.

В голосованю принято внесенє Ґрабмаєра що-до засїданя на 1. мая, а натомість видкинено єго внесенє, щоби справу зміни реґуляміну поставити на 3 місци. 115 голосами проти 95. Внесенє Кафтана принято 127 голосами против 98, а внесенє соціяліста Пернерсторфера і Всенїмця Штайна що-до усуненя зміни реґуляміну і знесеня § 14. видкинено.

Слїдуюче засїданє в пятницю 1. мая о год. 11. рано.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Симеона, Акадия; рим.-кат. Катерини Сен. — В пятницю: руско-кат. Йоана преп.; рим.-кат. Филипа, Якова.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При змінї місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий, бо будемо приневолені застановити довжникам дальшу висилку часописи.**

— **В справі дирекциї руско-народного театру** пишуть нам з провінциї: В якій спосіб поріщено конкурс на директора руского театру? Справу, котру Ви так основно порушили в »Руслані«, не можна чей ховати під корець, бо она заінтересувала широкі круги і є справою загальною. Коли вже не подробиці, чи львівска »Бесїда« зужиткувала Ваші вказівки і положила конець рабунковій господарцї в театрі, то подайте бодай, в який спосіб устроїла дальше веденє театру, а зглядно, хто такий став новим директором театру? (Сї питаня можемо хиба передати дальше »Рускій Бесїдї«, яка в театральних справах окружає ся нїмбом такої таємничости, що не лише загал, але навіть персонал театру не має съвідомости про відношенє директора і »Бесїди« до театру, на підставі кождочасного контракту. Ми так само пересьвідчені, що тут явність була би богато пожиточнїйшою для інституциї. Але видко »Бесїда« так довіряє своєму системови »заряду«, що або не потребує праси і публики, або їх боїть ся... Тому відносимо ся отсим до нашого тернопільского дописувателя, щоби зволив заспокоїти цїкавість нашого приятеля.

— **В справі обсади намісника Галичини.** Віденьска »Die Zeit« доносить: Радикальні Русини займали ся на вчерашнім засїданю клюбу справою іменованя намісника Галичини і ухвалили: Клюб руских послів опозиційних заявляє ся проти всїх доси оголошених кандидатур, як ґр. Андрія Потоцкого, ґр. Казимира Баденього і всїх инших, уважаючи їх іменованє за визиванє руского народу в Галичинї. Клюб радикальних послів руских домагає ся, аби Корона прислала до Галичини на намісника якого архикнязя, або, єсли се є неможливе, іменувала намісником Галичини ґенерала остаючого в чинній службі, якому мало би придїлити ся до помочи цивільного adlatus-a а єсли би се показало ся неможливим, тодї клюб руских послів опозиційних уважає номінацию Станислава ґр. Баденього, бувшого маршарка краєвого, за найменшу провокацию Русинів в Галичинї.

— **Перенеленя.** Намісник перенїс ветеринарийних асистентів: Володимира Гюльского з Живця до Городенки, Стан. Мамака з Грибова до Чорткова, Якова Петровича зі Щакови до Стрия, Івана Франкевича з Підволочиск до Бродів, а повітових ветеринарів: Фердин. Цернера з Дуброви до Щакови, Андрія Лукашевского з Чорткова до Дуброви, Йос. Вендриховского з Кольбушеви до Грибова.

— **»І премудрих немудрі обдурять«.** Правда сих слів сповнила ся в Чернівцях. До нового президента краю кн. Гогенльоґе прийшла між иншими депутация »гончества руссєкіх студєнтоф Карпать« і промовляла до него по р о с и й с к и. »Президент подякував по нїмецки заявляючи — як доносить »Галїчанїн« — свій жаль, що не може відповісти депутациї в є ї р і д н і й м о в і. За те він запевнив представителїв »Карпата«, що в і н п р и з н а є і о д о б р я є н а ц і о н а л ь н і с т р е м л е н я с и н і в к о ж д о г о н а р о д а, при чім злучним звеном для всїх австрийских народностий повинна бути любов до вітчини і вірність для монарха«.

З відповіди нового президента Буковини видко, що він не лише не розумів кацапів, але не знав, по якому они до него промовляють, бо в такім случаю не виривав би ся до них з таким неполїтичним компліментом що-до »їх рідної мови«, або що-до тих »синів кождого народа«. Преціньзадачею президента краю не є піддержуванє москвофільства в Австриї!

— **Пятнистий тиф.** Які страшні розміри приняв в Галичинї пятнистий тиф, доказує статя поміщена в »Das österr. Sanitätswesen«, орґанї найвисшої санїтарної ради у Відни. Сї статистичні дати, які низше наводемо, відносять ся до одного тижня, від 15. до 31. цьвітня с. р. В тім часї нездужало на сю страшну пошесть в Галичинї 222 осіб, а іменно в повітах:

Городенка (в Топорівцях 26, в Тишківцях 37)	63	осіб
Яворів (в Молошковицях 20)	31	„
Львів (Білка корол. 8)	16	„
Добромиль (в Грабовицях)	14	„
Бучач (Скоморохи)	13	„
Скалат (Зелена)	11	„
Золочів	8	„
Теребовля	6	„
Бережани	5	„
Печенїжин	5	„
Перемишль	5	„
Снятин	5	„
Дрогобич	4	„
Товмач	4	„
Рава руска	3	„
Надвірна	2	„
Самбір	2	„
Богородчани	1	„
Цїшанів	1	„
Мислиниці	1	„
Підгайці	1	„
Тернопіль	1	„

Сї грізні числа говорять самі про себе, як низько ще стоять у нас (у східній Галичинї) санїтарні відносини, коли така пошестна недуга, як пятнистий тиф, могла так глубоко вкорінити ся в деяких селах. На жаль у нас більше дбають про скотину чим про людий, бо в урядовій »Gazet-ї Lwowsk-ій« що тижня подає ся викази місцевостий навіщених ратичною, чи писковою пошестию, а про пошести між людьми і про спосіб заради сим пошестям нема нї слова.

— **Еміґрацийний процес.** В Осьвятимі почав ся дня 27. с. м. інтересний процес проти Софії Бєсядецкої, властителькы бюра подорожи, і товаришів. Перед двома роками намісництво удїлило С. Бєсядецкій, вдові по професорі медицини на краківскім університеті, дозволу на отвореня бюра подорожи і продажі корабельних карт в Осьвятимі (для шляху »Rad Star« в Антверпії). Се було не на руку аґентови Ф. Міслєрови з Бремі і заступникови »північно-нїмецкого Lloyd-a« і він став ріжними доносами підкопувати бюро Бєсядецкої. Міслєр при помочи своїх аґентів мав видкрити, що Бєсядецка перевозила до Америки при помочи полїциї такі особи, що мали ставити ся до війска, або допустили ся якого злочину в Австриї і виїздили до Америки, а крім того намовляла до еміґрациї, що противить ся законови з року 1897. Наслїдком доносів Міслєра переведено слїдство, котре тривало цїлий рік. Переслухано сотки съвідків в Галичинї і еміґрантів в Америцї при помочи консулятів. Вислїд сих доходжень є такий, що Бєсядецка і товариші станули тепер перед судом, обжаловані лише о проступок за намову до еміґрациї. Першого дня розправи перечитано зізнаня Бєсядецкої, зложені в слїдстві. Она признає, що богато осіб жертвувало єї свої услуги в аґітованю за еміґрациєю, але она їх не приняла, бо єї бюро обходить ся без аґентів, а розсилає лише за посередництвом громадских урядів проспекти і цїнники корабельних білєтів до Америки через Антверпію. Дальше признає, що давнїйше з ласки удїляла еміґрантам, котрі їхали на Брему, хвилевого пристановища в льокалю свого бюра, але коли наслїдком сего прийшло до непорозуміня між єї бюром а Міслєром, она поручила своїй службі не займати ся еміґрантами, що їхали на Брему. — Розправа має тревати 5 днїв; зізнаня съвідків будуть переважно відчитані.

Страйк у Львові. Робітники при будові касарнї полїциї коло костела св. Анни і промислового музея покинули вчера роботу з причин низької платнї і переслїдувань будівничим і майстрами.

— **Страйк в Гусятинї.** Робітники заняті при сортованю і пакованю покладків у торговельників покладками в Гусятинї застрайкували. Всїх страйкарів є 100. Причиною страйку є обниженє їм платнї за переношенє пак з покладками від доставників до складів. Від кождої паки плачено давнїйше по 50 сот.

— **Новий страйк зелїзничих робітників** вибухнув в понедїлок в повітї Старий Самбір. Застрайкували робітники заняті у фірм Бернштайн і Центнер на шляху львівско-самбірскої зелїзниці межи Стрілками а Ваньовичами. Страйкуючі в числї до 1.000 зібрали ся в Старім Самборі і вибрали комісию, яка мала переспрaвляти з підприємцями. Того самого дня відбули ся переговори і часть робітників повернула до працї, бо підприємцї згодили ся на всї точки жадань робітників, з виїмком одної. Вчера відбула ся конференция комісиї прочих страйкарів з підприємцями. Вислїду переспрaв ще не знати. Старо-самбірске староство спровадило до міста компанїю війска з обави перед розрухами.

— **Не вір зятеви!** В Башнї коло Любачева жила вдова Кузикова, як на нинїшні часи, досить заможна, бо мала порядну хату і 8 морґів поля. Кузиковій було нїяково самій жити в хатї і взяла до себе сестрінницю Мотруну на вихованє. З Мотруною подружив ся небавом Ілько Рисевич, а Кузикова записала на него весь свій маєток. Рисевичови лише сего було треба. Тихцем, аби баби не дізнали ся, продав поле і хату за 1.600 К і тодї заявив жінцї і свекрусї, що їде до Канади. Жінки в плач, але мимо волї вибрали ся в дорогу з Рисевичом. В Гамбурзї Рисевич дав своїй прибраній свекрусї кількадесять корон і лишив єї на бруку, а сам з жінкою поїхав до Канади. Стара Кузикова приїхала до рідного села як жебрачка.

— **Огнї.** В Дубрівцї коло Самбора згоріли оногдї три селяньскі загороди. — Ві вторник 28. с. м. згоріла в Збаражи церква, яка стоїть в серединї міста. Огонь вибухнув о 12. год. в полудне. Про причину пожару не доносять. Церква була обезпечена в тов-і »Дунай« (Чому не в »Днїстрі«? — *Ред.*). — Великий огонь навістив село Путятинцї. В ночи з минулого четверга на пятницю через неосторожність з папіросами займилась шопа одного господаря і при сильнім вітрі в одній хвили обняв огонь одну часть села. О якімсь ратунку не було бесїди, бо огонь перекидав ся о 10 хат відразу. Нїчо не можбуло виратувати. Люди ледво вспіли самі з житєм утечи і дещо з худоби вигнати. Знаряди господарскі, збіже, паша, бульба, дріб, кількадесять штук худоби, то, що в хатї находилось, всьо пішло з димом. Богато господарів попеклось навіть тяжше, один парубок смертельно, а двоє дїтий удусилось в димі. 64 найлїпших господарів остало без хати і хлїба. Більша часть з них не була обезпечена.

— **Смерть мілїонера.** В Медіолянї застрілив ся Амброзий Бінда, властитель величезних двох фабрик паперу і ґузиків. Бінда прийшов рано до фабрики і заподїяв собі смерть в бюрі. Нїхто з працюючих в фабрицї не чув вистрілу з револьвера, аж коли один з урядників війшов до бюра, найшов Бінду на земли в калюжи крови і з револьвером в затисненім кулаці. Що спонукало єго до самоубійства, на разї не знати. Бінда мав 42 лїт і по своїм батьку одїдичив 10 мінїонів лїрів і дві фабрики, які приносили єму річного доходу до 1½ мілїона лїрів.

— **Тайни Парижа.** П. Тонан, директор інститута специяльних наук в Новім Йорку, виїхав до Парижа студиювати тайни сего міста, або що спонукує мілїони людий приїздити що року до Парижа. Видатки на сю подорож покрив дочка недавно помершого мілїонера п-на Олена Ґульд.

— **Фальб** заповів на май: від 1. до 10. дощі

— А он, бачиш — сказала дївчинка, показуючи край неба, — он там є та брама. Вечером ми вже там певно будемо.

— Так тепер скажи правду, чи ти голоден.

І справдї вона була дуже голодна — тому на сї слова витягнула хлїб зза пазухи. Вони зїли його з великим смаком, та лишили єще кусник на пізнїйше.

Тепер почали вони застановлятись над тим, котра дорога веде до тої брами? Бо прецї небо не може бути всюди отворене.

Вони непевно глядїли на дороги, що тяглись на всї сторони. Одні були широкі — й по них йшло і їхало богато людий, а другі вузкі, наче стежки зарослі травою — по них нїхто не ступав.

— Мусимо прецї розвідатись — сказав хлопець. І справдї він підбіг до одного подорожного, що недалеко йшов й поспитав його.

— Добрий чоловіче — просив він. — Чи не міг би ти нам показати дороги, що веде до неба!

Поважно й добродушно споглянули очи подорожного на їх.

— До неба? В такім разї мусите йти тою вузкою й крутою стежкою, дорогі дїти. Великі дороги ведуть де инде — так ви і без того трафите.

Ах яка веселість огорнула хлопця. Він подякував гарно, а відтак пустились обоє дальше тою вузкою стежкою, повні відваги. Часто озирались за сим вандрівником, що все стояв ще на місци й поважно глядїв за ними.

Так вони йшли самі — не подибали нїкого з людий. Коли мале дївчатко тревожилось, то потребувало лиш глянути на брата, що з затисненими устами все вперед поступав.

(Конець буде).

і змінна теплота; від 10. до 12. часті бурі з дощами, теплота середна; від 21. до 28. бурі а рідко дощ; від 29. до 31. погода.

— **Революційна пропаґанда в Росиї** при помочи відозв стоїть на дневнім порядку. Клюб студентів замкненого від довшого часу петербурского університету розкинув знова тисячі революційних відозв навіть у військових кругах. Університет в Петербурзї має бути замкнений аж до осени.

— **Найбільша бочка на сьвітї.** Всї бочки на сьвітї безпечно закасувала бочка в однім складї вин в Парижи, де єї недавно поставили. В тій бочцї містить ся 85.000 літрів вина; а висока она на 7 метрів. 16 зелїзних обручів обнимає єї, щоб часом не пукла. В середині она уладжена так, що має 5 комор, а в кождій коморі є инше вино. В одній стїнї є дверцї, куди робітники лазять в бочку, коли треба єї чистити. Сама бочка важить 22.000 фунтів, а коли в нїй є вино, то 192.000 фунтів.

— **Переписка Редакциї.** *Денис Угнівець.* Подайте свою докладну адресу задля порозуміня.

— **Родимцї! Памятайте на бурсу Руского Товариства педаґоґічного у Львові!**

Посмертні ✝ оповістки.

— **Ігнатий Полотнюк**, церковний півець і управитель хора при катедральній церкві в Станиславові, основатель ґазети »Дяківский Глас« і тов-а »Руска Хата«, упокоїв ся дня 24. с. м. в 47. роцї житя. В. є. п.!

— **Помер**: в Коломиї Петро Корчиньский, емер. комісар фінансової сторожі, член кацапских товариств, в 77. роцї житя.

Наука, штука, література.

— **Репертуар Львівскої Фільгармонії.**

В четвер, 30. с. м.: концерт на орґанах при співучасти Едварда Треґлера, кор. надв. орґаніста.

Телєґрами.

Нижнів, 29. цьвітня. Вибухнув тут великий пожар. Доси згоріли чотири доми.

Будапешт, 29. цьвітня. Вчера демонстрували студенти політехнїки: Кілька сот студентів устроїло похід улицями, а перед народним касином викрикували демонстранти: »Проч з Фавєрварим та єго військовим законом«.

Президент сойму ґр. Аппоні приняв онодї численні депутациї з краю, які єму вручили протести проти військового закона.

Рим, 29. цьвітня. Анґлїйский король Едвард в товаристві короля Віктора Імануіла звиджував вчера Пантеон та инші особливости Риму.

Король Едвард виїде нині пополудни з анґлїйскої амбасади до Ватикану відвідати Сьв. Отця. В часї єго розмови з Папою не буде нїяких сьвідків.

Шанґай, 29. цьвітня. Відбули ся ту збори Китайців із всїх провінций. Бесїдники відкликували ся до патріотизму зібраних і взивали правительство, аби не робило нїяких уступок для Росиї в справі Манджурії.

Надіслане.

Спеціялїст недуг **горла і грудий**

Др. ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголїтний лїкар клїнїчний і заведеня лїчничого в Щавници, ординує постійно **у Львові, ул. Корняктів ч. I., II пов.** (Народний Дім).

11(46-?)

Найновійший твір

Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ"

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним ґумором і жвавим дияльоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Ціна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10.

„ДЖЇСТЕР"

ДІМ „ПРОСЬВІТИ"

одиноке руске товариство асекурацийне, заснованє в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат роздїляє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делєґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через »Дністер«.

ДНЇСТРА **фонди** виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всї уміщені в цїнних паперах пупілярних.

ДНЇСТЕР **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер"

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ удїляє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрациї, за предложенєм документів виказуючих достаточну ґіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. **Сума позичок** інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

Членом може бути тілько обезпечений тревало в »Днїстрі« від огню.

Удїл членьский виносить 50 К, вписове 2 К. **Число членів**: 2.391 а 2.501 удїлами на 125.050 К.

Вкладки щадничі приймає »Днїстер« і опроцентовує до 4% від ста. **Сума вкладок** на 1.256 книжочках 1,103.333 корон.

Чистий зиск роздїляє ся частию на дивіденду для членів, частию на публичні добродїйні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦИЙ в справах позичок удїляє Дирекция і аґенти.

31/12 1902. **ДИРЕКЦИЯ.**

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова — приходить о годинї
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівців (Ицкан, Галацу), Чорткова
	6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
	7·45	з Янова
	7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
	8·00	„ „ на дв. головний
	8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	10·25	з Рашова, Любачева
	11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Бориславa
	1·23	з Янова
2·20		з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.
2·35		„ „ на дв. голов.
	3·14	з Брухович (15 мая до 14 вер. в нед. і сьв.
	4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5—30/9)
	5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·35	„ „ „ на дв. голов.
1·45	5·40	з Чернівців, Ицкан
	5·50	з Кракова

Ніч

	6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
	8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	9·12	з Брухович (15. мая до 14 вер. в нед. і сьв.)
12·15	9·20	з Чернівців, Букарешту
	9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
8·40	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
2·31		
	10·03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	10·20	„ „ на дв. голов.
	10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
	3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова — відходить о годинї
	6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
	6·35	до Лавочного (Пешту) Бориславa, Дрогобича
8·30	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
2·55		
	9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·15	до Янова
	9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
	10·30	до Чернівців, Потутор
	10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	10·57	„ „ дв. гол.
	1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і сьвята
	2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в неділї і сьвята
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
	3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
	3·30	до Рашева, Хирова, Любачева

Ніч

	6·10	до Станиславова, Жидачева
12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно
	6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	7·10	до Сокаля і Рави рускої
	8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	8·25	до Перемишля
	9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20	„ „ дв. Підзамче
	10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер, в нед. і сьв.
2·51	10·30	до Ицкан, Чорткова
	11·00	до Кр кова, Відня, Варшави, Праги
	11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·32	„ „ дв. Підзамче
	4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
	5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 годин вечером до 5 годин 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут. а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красицких ч. 5.) удїляє полсиень в справах зелїзничих, продає білєти всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.